

oproepen

Huiszwaluwonderzoek

Inleiding en motivatie

De Huiszwaluw is als broedvogel flink in aantal afgenomen. Op het eind van de jaren zestig broedden er in Nederland nog 71.000–103.000 paren. In 1973–1977 werd het aantal geschat op circa 77.000 paren. In 1983–1985 waren er vermoedelijk nog maar 25.000–50.000 broedparen. Plaatselijke neststellingen na 1986 bevestigen dat deze dalende trend zich voortzet. Voor de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels is dit aanleiding geweest om de Huiszwaluw in 1989 aan de lijst van bedreigde vogelsoorten toe te voegen.

Over de oorzaken van de achteruitgang kan slechts worden gegist. Waarschijnlijk heeft het te maken met een afname van het voedselaanbod (insekten), waarbij bestrijdingsmiddelen en luchtverontreiniging vermoedelijk een belangrijke rol spelen. Mogelijk is ook de renovatie van oude woningen en de toegenomen ongeschiktheid van nieuwbouwhuizen als nestplaats debet aan de achteruitgang.

In hoeverre de overwinteringsomstandigheden in tropisch Afrika van invloed zijn, is niet bekend. Om meer informatie te krijgen over het wel en wee van de Huiszwaluw, is besloten om op landelijke schaal met een inventarisatie-onderzoek te starten.

Het *inventarisatie-onderzoek dat in 1989 als proef zal beginnen* kent twee aspecten.

a. Telformulier A

Allereerst zijn gegevens nodig over aantal en verspreiding. Hoe groot is de huidige broedpopulatie, hoe is de aantalsverdeling over het land en welke veranderingen treden daarin op? Voor het beantwoorden van deze vragen zijn nestentellingen over verschillende jaren nodig op zo veel mogelijk plaatsen in alle delen van Nederland. Het gaat hierbij om een monitorprogramma, waaraan iedereen kan deelnemen. *De telformulieren kunnen worden ingevuld op telformulier A.*

Dit aspect van het onderzoek sluit nauw aan bij het Bijzondere Soorten Project (BSP) van Sovon. Daarom is ook besloten zo veel mogelijk samen te werken.

Om een zo groot mogelijke deelname te bewerkstelligen is dit formulier A zo eenvoudig mogelijk gehouden.

b. Telformulier B

Het tweede aspect van het onderzoek betreft het verzamelen van informatie over de afzonderlijke kolonies. Daardoor kunnen wij meer over de nestplaatsen te weten komen. Die informatie kan ook van groot belang zijn bij de bescherming van de soort. De gegevens over de afzonderlijke kolonies en nesten kunnen worden ingevuld op telformulier B. Dit formulier vergt iets meer administratie maar kan in feite in het veld worden ingevuld. Ook bij dit onderzoek aan de afzonderlijke kolonies en nesten is een jarenlange

herhaling van groot belang. Daardoor komt namelijk informatie boven water over de factoren die het ontstaan of verdwijnen van grote of kleine kolonies beïnvloeden.

Het ligt in de bedoeling na afloop van elk broedseizoen een verslag samen te stellen, dat aan elke medewerker zal worden toegezonden. Wij rekenen op een grote deelname aan beide aspecten van het onderzoek. Telformulieren kunt u bij ons aanvragen.

■ D.A. Jonkers & H.N. Leys, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, postbus 46, 3956 ZR Leersum (03434 - 52 941), in samenwerking met Sovon.

Blauwe Reigers in Voorburg Gemeente krijgt nul op request bij Raad van State

Het verzoek van de gemeente Voorburg bij de Raad van State om een voorlopige voorziening te treffen, waardoor het mogelijk zou worden om de blauwe reigernesten in het Park Vreugd en Rust in Voorburg te verwijderen, is door de Raad van State afgewezen.

De gemeente was ten tweede male in beroep gegaan tegen de beslissing van het ministerie van Landbouw en Visserij om de Vergunning H van de Vogelwet niet te verlenen.

Het ministerie vond ook na herhaald onderzoek van de bomen dat niet de Blauwe Reigers gezien moeten worden als de veroorzakers van de in sommige bomen aanwezige zonnebrand (de zonnebrand is ook aanwezig in bomen zonder reigernesten). Bovendien laat een groot aantal nestbomen helemaal geen zonnebrand zien.

Zeker is geen sprake van belangrijke schade door de aanwezigheid van reigernesten in de beukenbomen, een voorwaarde die de EEG-Vogelrichtlijn stelt (zie artikel in Het Vogeljaar 36 (1988) nummer 2, bladzijde 55) om te kunnen komen tot de noodzaak tot het verlenen van een vergunning tot het verwijderen van de nesten. De definitieve uitspraak op het beroep van de gemeente zal naar het zich laat aanzien nog wel enige tijd op zich laten wachten.

Parallel aan deze beroepszaak loopt het beroep van de gemeente Voorburg tegen het vonnis van de rechtbank in Den Haag inzake illegaal verwijderen van blauwe reigernesten door de gemeente in 1987 waarbij de gemeente werd veroordeeld tot een voorwaardelijke boete van f 5.000,- met als bijkomende bijzondere bepaling dat de gemeente f 5.000,- moest overmaken aan de Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage en Omstreken.

Oproep:

Uit reacties op radio-uitzendingen (VPRO en Radio-West) die aan deze zaak werden gewijd, bleek dat er elders in het land ook nogal eens iets gebeurt dat niet door de beugel kan.

Wij zouden graag ervaringen die mensen hebben met blauwe reigerkolonies (zowel goede als

slechte) ontvangen waarbij wij graag informatie willen hebben over de gemeente waar de kolonie zich bevindt, omvang en ouderdom van de kolonie, soort en ouderdom van de nestbomen, conditie van de bomen, legale en illegale acties tegen de kolonies en iets over de ontwikkeling van de kolonie in de laatste tien-twintig jaar.

■ Rob Tolk (Vogelwerkgroep Vlietland), Fred. van Eedenstraat 87, 2273 SK Voorburg, mede namens Tom Looij (Vereniging voor Vogelbescherming Den Haag en Omstreken).

Nederlandse verslagen van vogelreizen

De laatste tien jaar maken steeds meer vogelliefhebbers reizen naar het buitenland. Was het in de jaren zeventig meestal een reis niet veel verder dan Spanje, de vogelliefhebber van heden ten dage reist praktisch de hele wereld rond.

In het verleden heb ik al vele buitenlandse reizen gemaakt en was altijd zeer dankbaar als ik van een andere vogelenthousiast verslagen te pakken kon krijgen.

Zelf heb ik ook al een groot aantal verslagen gemaakt. Inmiddels heb ik al een collectie van meer dan honderd verslagen. De meeste zijn in de Nederlandse taal, enkele in het Engels en weer andere in het Duits.

Steve Whitehouse heeft in Engeland zijn Foreign Birdwatching Reports Information Service opgericht. De verslagen/rapporten die je bij hem besteld zijn echter altijd in het Engels.

Voor de meeste mensen zal dit geen bezwaar zijn. Het lijkt mij echter praktisch en ook wel prettig als er voor de Nederlandse reisverslagen een centraal punt komt.

Nu zijn de laatste jaren mijn verslagen een lichtelijk uit de hand gelopen hobby geworden. Regelmatig krijg ik telefoontjes of brieven van mensen die graag een verslag van een reis naar een of ander land willen hebben.

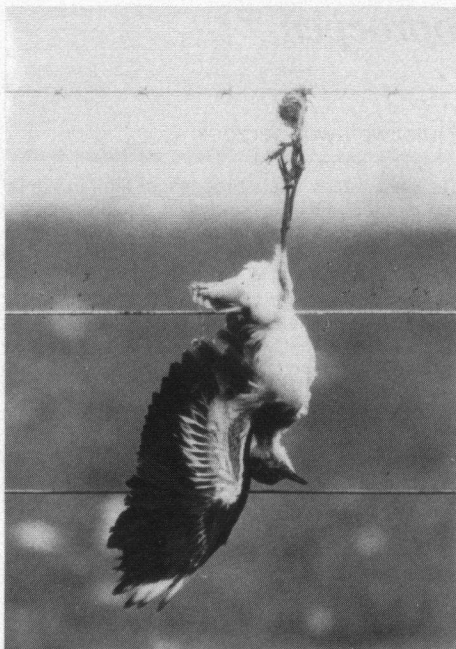
Om deze hobby wat meer gestroomlijnd te laten verlopen, lijkt het dat ook voor Nederland/Vlaanderen een centraal adres, zoals dat in Engeland bestaat, mogelijk moet zijn.

Ik doe hierbij daarom een oproep aan Nederlanders en Belgen, die bruikbare verslagen/rapporten hebben gemaakt van vogelreizen in het niet al te verre verleden, mij deze toe te sturen. Het idee is om hiervan een soort centrale verzamelplaats te maken voor de vogelliefhebber die een buitenlandse reis wil maken. Men kan dan putten uit een grote verscheidenheid aan gegevens.

■ Contactadres: Jan Vermeulen, Bredaseweg 14, 4861 AH Chaam, 01619 – 1327.

Plukjes schapevacht noodlottig voor Kieviten op Schotse eilanden

Op 1 juli 1986 tijdens een bezoek aan het eiland North Uist, Buiten Hebriden, om vogels te fotograferen, merkte ik in de verte een dode Kievit op die ondersteboven aan prikkeldraad hing. De vogel bleek door een grof touwtje aan het prikkeldraad te zijn vastgebonden en mijn eerste gedachte was dat hij het slachtoffer was geworden van dierenmishandeling. Bij nader onderzoek

Kievit als slachtoffer van een plukje wol, Outer Hebrides, 1 juli 1986.

Foto: Mike Weston.

echter, bleek dat de tenen in schaapsvacht verstrikt waren geraakt, dat naderhand op een of andere manier aan het prikkeldraad was blijven steken. De vogel was daar hulpeloos blijven hangen en heeft een zeer langzame dood moeten ondergaan.

Er is een aanzienlijk aantal schapen op de Buiten Hebriden en gedurende de zomermaanden ligt de grond vol met plukjes vroegtijdig uitgevalen schapewol. Naderhand kwam ik nog meer Kieviten tegen met hun poten op deze wijze verstrikt. Volgens een artikel in het tijdschrift 'British Birds' van augustus 1986 lopen de steltlopers op het eiland Fetlar, Orkney eilanden, vaak verminkende letsels op vanwege deze plukjes schaapsvacht (plaatselijk genoemd 'hentilags').

Daar er in Nederland ontzettend veel schapen en Kieviten zijn is het waarschijnlijk dat men hier ook dergelijke taferelen heeft waargenomen, maar ik heb het nergens vermeld gezien.

■ Mike Weston, Johan van Oldenbarneveldtlaan 16b 2582 NP 's-Gravenhage.

Ronald Sinoo exposeert zijn werk

Onze medewerker drs. Ronald Sinoo houdt een expositie vogeltekeningen (pastel, kleurpotlood, tekenpen) in het Bezoekerscentrum 'Corversbos' van 'Natuurmonumenten', Vaartweg 202 te Hilversum van zaterdag 3 juni en duurt tot 3 juli. Vanaf 15 juni dagelijks van 10.00 uur tot 17.00 uur. Gemakkelijk vanaf het station van Hilversum per bus 114 en 115 richting Kerkelanden, halte Corversbos bereikbaar. Men kan er goed een wandeling in de omgeving mee combineren.